

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**IOAN. PETRI || MAFFEI, || BERGOMATIS, || E SOCIETATE ||
IESV, || HISTORiarVM || INDICARVM || LIBRI XVI. ||
SELECTARVM, ITEM, EX || INDIA EPISTOLARVM || LIBRI
IV. ||**

Maffei, Giovanni Pietro

Coloniae Agrippinae, Anno M.D.XC.

VD16 M 105

Balthasaris Gagi ad Socios.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64627)

Nuper in hac vrbe Sacao contigit (quod tamen vt audio haud insolitum est) vt Bonzius quidam peccuniosus, omni scelere ac nequitia infamis, annos natus septuaginta, cum in morbum incidisset, se mori nolle affirmaret. Idem interdum comedens repente ex omnium conspectu profus ablatu est: quod ipsi quoque Iaponij malum & insautum interpretantur. Est autem in his locis opinio & falsarum praedictionibus, ex hoc tempore omnia fore semper pacata. id autem ea ratione confirmant, quod annus hic post millesimum & quingentesimum alter & sexagesimus, postremus sit (vt ipsi aiunt) inferiorum, quos a quadringentesimo septuagesimo numerat: & propterea hoc anno dicunt facinorosos omnes bello consumpturi, vt pax in posterum vigeat, qua illis dare dignetur Dominus, quod latius sanctissima ipsius religio puagetur.

BALTHASARIS GAGI ad Socios.

VI status esset rerum Iaponicarum, & quibus Deo fauente laboribus in vrbe Facata perfundi essemus, per litteras vobis exposui anno M DLIX. nunc ea perscribam, quae mihi Goam ex Iapone repetenti in itinere sesquianni spatio congerunt. Cum certis de causis Cosmo Turriano necessarium visum esset, vt aliquis nostrum proficisceretur in Indiam: ego eam peregrinationem obire iussus comi-
no e fratribus qui caelum Iaponium non ferebat, Re-
g. Socijs, & vniuersa Bungi Ecclesia salutata, sexto Ca-
end. Nouemb. M D L X iuncum (nauis genus id est) v-
troque colendimus, & duodecim dies vento vsi sumus
ra secundo, vt nobis iam in conspectu esset ora Sina-
um, postridieque nos putaremus portu Veniaga po-
tuos, vbi semper quingenti, aut sexcenti Lusitani
morantur. vector es igitur & reliqua naualis turba, pro-
pterea nauigatione plus aequo elati, praematuris gratula-
tionibus atque conuiujs comearum nauticum consu-
tere atque exhaurire ceperunt. In hac animi iucundi-
h 3 rate

tate, cum ita prope ab continente abessemus, ut
 vento litus teneri posse videretur; eo ipso die
 ram aduerso repente flatu increbrescente, imbel-
 lissimis tam saeva tempestas exorta, adeoque
 excitati sunt fluctus, ut iuncus modo attolleretur
 me, modò infimè magno omnium cum horrore
 ret. Augebat perturbationem ac metum, cum
 sta nox cœcaque tenebræ, tum minantes circa
 quo in discrimine cum aduerso flatu reuertentem
 tibi noctis hora circiter decima gubernaculo nauis
 etum in mare delabatur, quo amisso de humilioribus
 bus planè actum existimatur, statimque propo-
 ciditur malus, ne iuncus ex vehementi agitatione
 gatur: & simul ipsa quoque vela cum anticis
 prolapsa sunt. Tum verò omnes longe alijs
 sibus animi, serio de morte cogitare, certamque
 fessionem concurrere incipiunt, cæto omnes
 culti, ut mente pæne emoti viderentur, ne
 ma naui quisquam apparet. vnus gubernator
 explorando, contemplandoque per magnæ
 tam eam noctem absumpsit. Postridie, saeu-
 mari, fusisque armamentis, salutis spes iam
 supererat. tantum argenti pondo ad aurorum
 millia vehebantur, quæ tali tempore nulli nobis
 se possent, cum ita vehemens esset agitatio, ut
 in latus procumbente iunco, ima carina appen-
 dit ex leuitate saburræ, & pondere tabulæ
 modò diu retineretur, quò minus in alteram
 cumberet, sed etiam compagibus resolutis,
 ceret: quocirca tertio tempestatis die malum
 stabat ad puppim, nauæ præcidere, & metum
 bicula leuandi oneris causa disturbare, ipse
 ros è crassis trabibus asseribusque compactis
 sunt coacti, vasto iam nauis aluco, ac propinquo
 cuo. hic velum exiguum nauclerus è mappis
 que linteis & ornamentis, veste serica, alijsque
 lis, quæ tum sese obtulerant, pro re nata conu-
 parat: quod ipsum statim impetu venti dilapsum

que humana opis vnū illud supererat: validior clauus ad extrema tempora reseruatus, sed in ijs procellis metuentum erat, ne repositus ad puppim statim effringeretur. Verum tamen, ne in Bornei syrtis incideremus, quo in loco nonnulla nauigia Lusitanorum è Sinis in Indiam cursu directo perierant (præsertim cum illuc nos impetus maris deferret, nec plus centum & quinquaginta milia passuum inde abesse mus) tutius visum est, gubernaculum restituere, paruumque sarcire velum, quod vnum restabat. Sed omni iam veste consumpta, mœrentibus omnibus, quod nihil ad resarciendum occurreret; diuinitus factum est, vt qui rimas iunci, obrutandi causa scrutabantur, in sarcinam vestium inciderent, cuius antea non sine luminibus diu multumque frustra quæsitæ, cum merces in Iapone exponerentur, pretium domino magister nauis aureis octoginta persoluerat. Ex hac igitur sarcina aduersus venti vim duplici velo confectæ, & baculis quibusdam, arundinibusq; crassis aptato, clauus summo conatu locato, quem ego prius precationibus pijs, & piaculari aqua ritè lustraueram, cæteris eotempore vota nuncupantibus varijsq; fundentibus nõ sine lacrymis preces; diem vnū noctemq; processimus: sed cum nauis iustis caret velis, atroci tēpestare vsq; adeo quassabatur, diffractum vt denuo sit gubernaculū. Tum verò seruandi argēci spes prorsus amissa accersit nauæ barbari Sinæ, vt vectores in scaphâ confugiētibus, ipsi in iunco remanerent, aliamq; sibi raptim extruerent, se deliberos ea nocte respondēs, inde ad sortes dæmonēq; inuocandum conuersi: quod ego cum cernerem, orabā Dominum, ne nos dæmonis arbitratu interire permitteret. Manē, simulatue illuxit, nauæ sese statim ad alium clauum reficiendum, scaphamq; parandam expeditunt. Clauus è re fixis iunci tabulis refectus, & collocatus, non diutius sustinuit impetū maris, quàm quanto temporis spacio Litaniæ recitatæ sunt: quò magis in suscepta sententia persistebant Christiani, vt in scapham, quotquot ea caperet, sese reciperent, & iuncum vnā cum argento cæterisque desererent. atque ego sanè liberaliter

taliter inuitatus in scapham, partim ne pericula
 noua, partim ne plus ducentos mortales, scaphæ
 fof angustijs, omni solatio destitutos in iunco
 rem, sacerdotes duos è nostris & fratrem vnam
 omnino decreueram, qui superioribus annis e
 proficiscetes in Indiam, ad insulas Maldruanas
 gio & fame perire, quàm scapham conscendere,
 cinum incolumis tenuit, cæterisque vectoribus
 in extremo periculo vitæ, maluerant; inque eo
 tam naturæ debitam Christo Domino pie fortunæ
 diderant. Sed interea fabri lignarij quartum iam
 naculum reparauerant, ad quod collocandum,
 que à Deo exoptandam stipe à vectoribus in
 domicilium Bungensis Ecclesiæ corrogata, m
 Domino factum est, vt clauus is omnium infirm
 nos ad continentem aliquando perduceret. Qu
 ipsos dies ea tempestate iactati sumus, quod
 pericula) morientes: cum etiam vulgo negleg
 clauibus custoditæ argenti laminæ pedib
 Eiusmodi quippe tēporibus pauper spiritu
 Initio tempestatis eius, vectores nauæq;
 nuimus, vt animarum saluti consulerent: qui in
 testate se planè fore cū promississent, ego vt
 candi occasionibus ad gratiam diuinam mag
 donei, primùm illud curauī, vt foemina quæ
 tur in nauī, certum in locum abderentur, vbi
 menses remotæ à virorum oculis persisterent
 cæteros animandos confirmandosq; conu
 Deo adiuuante profeci, vt qui principio ab
 concidissent, ad æquitatem ac fortitudinem
 pro admissis in vita noxis leue sibi supplicium
 que incommoda ducerent: placandoque Dom
 tim dediti, vel precibus ac litanijs vacarent, vel
 in cœlum oculis pia cum prece suspiria m
 alta apud se cogitatione defixi lacrymas f
 alij etiam flagris semet cæderent: alij mare
 quijs, & aqua sancta lustrarent: alij denique
 cultum Diuorum à vectoribus peterent, quoniam

collecta est, ut quindecim dumtaxat viri locupletes, aureos ferè mille contulerint. Ac mihi sanè credite fratres, in hac vita labores & incommoda esse experenda, qui prope quorū amaritudinem, magna suauitas, & firma spes comitetur: quòd secus in rebus prosperis usu venire vel primis navigationis diebus clarè perspeximus. Inter has igitur difficultates rursus in terræ conspectum delati, & cum iam contenebrasset, nimia cupiditate proeectū periculum fuit, ne vi ventorum ad terram allideremur. Sed ex eo periculo, cum primum illuxit, euasimus: & à Sinis nautis cognitum est, nos permagnam Sinarū ad insulam processisse, nomine Ainanem: ex qua insula nautici comiectus, & anchoralia à Sinis ferè petuntur. hic dum portum subimus, qui in Septentrionem ad gradus decem & nouem est positus, in aliud repente omnium maximum vitæ discrimen incidimus. In ipso enim aditu iuncus in arenam bis ad eò vehementer incellus est, ut planè iam cārina dehisceret. ac pereundum nobis ruique fuerat, nisi Præfetti seu Limenarchæ permissu, præsentem incolæ nobis opem tulissent: quos nõnullis donis remunerati descendimus 11. Calend. Decembris, quem ipsum in diem Præsentatio Dei matris MARIAE VIRGINIS incidebat. & quoniam iunco afflato, ac pæne iam dissoluto, ad portum Veniagam nauigare non poterat; Lusitanum quendam continuò ad Cantonem oppidum, atque inde Amacanem ad Lusitanos mercatores pedestri itinere misimus, qui de nostra salute iā desperauerat. Amacanè peruenit nūcius Nata ipso die Domini, anno MDLXI. statim; ad nos deportandos Lusitani aliquot nauigia submiserunt. Et quoniam in Ainane insula menses quinque posuimus, ex qua inde Amacanem trigésimo die peruentum est; de eius vitæ & incolarum natura ac moribus, ne longior sim, pauca de multis attingam. Est autem Ainanis regio cum multis Indiciis, & omni ciborum genere abundans, tum margaritis & vnionibus nobilibus: frequenter incostruitur, vrbibus opere lapideo exstructis: gens verò ipsa rusticis, vestitu brachata, eminentibus è capite

pite ad instar boum cornibus binis è tenui creta
 lo, forficibusq; ceu tonforum è summa fronte
 tis, eius ornatus caussam cognoscere numquam
 nisi, si fortè dæmonem effingunt specie bellæ
 ferentem. In hac ego insula sacrificauit aliquot
 eramenta distribui. Inde proficiscentes ad Siciliam
 parua nobis insula ipso Paschali die Dominico
 lisset; partim eius diei celebritate, partim etiam
 amocnitare inuitati, descendimus, & commo
 re quodam ingenti specum & fornem in
 mam excauatam offendimus, ibi, ara excitata, ac
 peracto, cælesti pane Lusitanos refeci. Ex eo loc
 nas delati, idoneam tempestatem expectantes, pa
 ram vsque feriam Natalium Dominianni M.D.
 substitimus. atque inde solutis anchoris tercia
 die Petram albam feliciter nauigatione terram
 imminentibus tenebris territi quò minus fre
 puranum inucher emur, exsecensione facta Do
 eas agebamus vniuersi, cum repente vela com
 ratarum apparuere (Aceni vulgò appellatur
 populi) ad regnum Iantæ tendentium. Iam
 Malacensis quidam denuntiavit, nos vi
 Acenorum regem centum nauium classe
 quonam consilio, sibi incertum esse. Extr
 metum attulit, quod oceraria preciosis me
 referta, ab armis autem esset inops. ac nihil
 ta vectoresque sese ad pugnam expeditum
 Acenorum sine iniuria præteruecta, ad
 ventum non est. Postridie verò Sinaparam
 inuecti, cum ventus deficeret, anchoras
 rim Acenorum naues ferme triginta, in
 ma decem, quibus totius classis vehebat
 ad nos aduenantes, partim ad puppim
 ponunt, partim etiam latera ipsa pene ad
 xeret eos mercib⁹ adamatis (neq; enim igno
 loco profecti essemus) pugna optare. cu
 ioribus bombardis, atque sagittis, quas
 no in ipsa naui assidue inficiebant, nos

sent, quamquam nostri quorum erat numerus ad ducentos, arma parauerant, seque omnes ad propugnandum intraxerant; tamen certissimo in capitis discrimine versabamur: cum ex altera parte hostium classis multo vitis arinisque superior immineret, ex altera vero litus esset propinquum, salo in quo stabamus non plus cubitos quatuor profundo. itaque aut præcisus ab hoste anchoralibus, quod vrinantes faciunt, in vada incurrodum, aut in manus hostium planè deueniendum fuisset, nisi nos insperantes præsentis periculo Dominus excusset. quippe hostes comiter amiceque à nobis compellati, nonnullisque muneribus deliniti, non modo nos lacessere desierunt, verum etiam ita beneuoli discesserunt, ut sibi met ipsi Lusitanos, & nobilitate, & belli gloria compararent. Malacam inde peruenimus tertio decimo Calend. Februarias, qui dies Diuo Sebastiano sacer est: vbi è socijs nostris amantissimè excepti, ad octauum vsque Idus Februarii spiratarū metu commorati sumus Malacæ dum ad Colanum portū, in quo arx est Lusitanorum, contendimus, Ceilanij iam syrtibus speratis, vento admodum prospero in Cilanos scopulos rectà deferrebamur, nisi ad iactum lapidis animaduerso periculo, & mutata repente velficatione Comorianum promontorium feliciter præteruecti (quod vix fieri posse videbatur) ipso die Paschali Dominico, magna Melchioris & reliquorum Sociorum gratulatione, qui in eo matris Dei collegio sunt, Cocinnum appulsi sumus: quo ex loco ad hoc Goanum D. Pauli collegium dudum expectati quinto decimo die peruenimus. Cuius equidem collegij cum egregia rei Christianæ adiuuandæ studia, tum varias plurimasque exercitationes, & spiritales, & litterarias, denique ipsius Ecclesiæ incrementa vehementer sum admiratus: quam potro Dominus ad gloriam suam tueatur, & augeat. Hæc de navigatione. nunc de Iaponicis rebus pauca stringam. In Iapone Ecclesiæ numerantur nouem templo quæque suo instructæ: quorum templorū quinque præsertim idolis ante dicata, nunc sacris altaribus, & IESV

CHRISTO

CHRISTI, MARIAEQVE VIRGINIS DEI
 ginibus exornata diuino cultu seruiunt. Faciens
 plum Christianus quidam, Cosmus nomine
 idemq; vt nos in ora Sinarum tempestate recon-
 nouit, argenti laminam mihi in subsidium
 Cutamense (quod templum est permagnum in ag-
 naiano regni Bungensis, passuum ab ybe viginti
 que millibus) suo sumptu edificatum Christiani-
 cas cœmeterio circumdedit, excelsa lapidea Cruce
 dio posita, ad quam se post mortem sepeliri iussit. Co-
 mensis porro ager ipse, vectigalis est dynaste curia-
 nici, cum quo ipsiusque comitibus, dum Ecclesia
 mensem inuisimus, de rebus diuinis saepe colloca-
 mus. quibus ille sermonibus, nostraque doctrina
 delectabatur adeo, vt quattuor horas totas inter-
 bis aures præberet, atque ita commouebatur
 quam, vt velle se Christianum fieri diceret. Felici-
 tum rumusculos veritus (quæ res toto terrarum
 plurimum potest) à suscepta sententia desistit.
 pud Lucam rursus totum vespertinum tempus
 diendo consumpsit, clareque perspectis ex ca-
 tione Iaponicarum sectarum omnium erroribus
 fallacijs: comitibus suis, qui secum aderant, se
 professus est gratum sibi fore, si quis eorum Chri-
 na sacra susciperet. quæ res nonnullos ex his
 conceptum animo Baptismi desiderium expressit,
 quo ille ita gauisus est, vt eos ipsemet horum
 constanter in proposito permanerent. Ac si
 Iaponij proceres nobis amici sunt. nam esse alios
 mentis. retusa flagitijs, lucem Euangelij
 queunt; valetudinis tamen causa, si quando
 ipsorum familiares in morbum incidunt, ad
 fugere consueuerunt. vt iam in his terris Chri-
 rem non modo Theologi, sed etiam medici
 que promoueant. quod ipsum apud Sinas quoque
 pediem fore confidimus: qua in prouincia
 dissipatus est, candidam gentem promissa
 tarum Imperij potituram. quod si (vt speramus)

nit, pauca omnino pro mellis eius, itemque Iaponica,
& Indica copia, Christianarum sodalitarum omnium
opera fuerint.

In Iapone, simulatque cognitum est me in Indiam
profecturum, Christiani omnes à viginti septem passuum
millibus ad me salutandi causa venerunt: qui vero lon-
gusaberant, mihi se per litteras excusarunt. Itaque in
meo discessu tanta hominum multitudo conuenerat,
ut eos nec templum, nec atrium nostrarum aedium ca-
peret. Hic ego fratres mihi carissimi, Christianorum la-
crymas consulò prætereo, quorum mœrorem solari
conabar noui supplementi spe, cuius causa me ad So-
cios mecum ex India reducendos abire dicebam. Ad
mare tendentem ingens me agmen omnis ætatis viro-
rum, atque mulierum ita obfirmato animo prosequuntur
est, ut ad eos domum remittendos bis in itinere subsi-
stere necesse fuerit. quorum equidem precibus (nam ijs
me magnopere commendaueram) nos è tantis pericu-
lis diuinitus ereptos puto. Sunt autem Iaponij acce-
ptorum beneficiorum adeò memores, gratique, ut si
modo ipsorum eleemosynas acceperimus, quòd illi si-
bi honoris loco ducunt (non enim dico si eos inui-
serimus, aut alia quapiam re adiuuerimus) eorum pri-
marij ad agendas nobis gratias domum vsque conten-
dunt. quòd ipsum interdum etiam ethnici eorum co-
gnari faciunt. quòd si qui nobis (ut fit) in domesticis
ministeriumis operam dederint, illam dumtaxat merce-
de non requirunt, ut sub vesperam hilari vultu dicamus:
proximo de oniar, hoc est, laborastis egregie. Id si reticea-
tur valde mœsti afflictique discedunt.

Bungensium Rex proficiscenti mihi dedit eleganti
vire gladium, aureaque vagina in anguis formam e-
laborata, mittendum ad Regem Lusitanie, quem esse
pater adhuc ætate cognouerat, itemque præclarum In-
ter Proregi pugionem: quæ omnia in Iaponem idcirco
remisimus, quòd tempestatis iniuria nitorem suum
que decorem amiserant. Ad ipsum autem Bungi Re-
gem Constantinus Prorex munera & litteras miserat:
& si-

& simul eum affecerat laudibus, quod Evangelium
 nes in suis regnis tueretur, benigneque tractare.
 ille munus ac litteras ita illustri gratia excepit,
 modo eum qui attulerat, aureis donavit amplius
 tis, verum etiam ad Prætores vicissim militum
 cos usus affabrè factum thoracem auro sericeo
 ctum, cum inaurata galea, cupreoque frontali, et
 stilia duo pugionibus præfixa, argenteis cinctis
 ta, quas Nanguinatas appellant, aliaque similia
 autem ipsos mirum quanta benevolentia profere
 nam cum cæteris rebus amicè nobis fauet, & com
 dat, tum in consilio dando fidem præstat eum
 tate & facilitate coniunctam, liberumque per
 quamur id, quod optimum esse iudicauerimus in
 stianorum verò negotijs, quanti nos faciat, præ
 monstrat. etenim vel infimorum hominum re
 mendatio nostra si accesserit, suas putat, eosque
 natim appellat, quod magnum est apud laque
 noris iudicium, aditusque eis ad se præbet
 denique illis etiam internuntijs ad nos virtut
 rebus Christiani maiorem in modum amantur

Vos tanto Regi fratres meliorem in diebus
 nobis ad capta strenuè promouenda lucem
 precamini. Goa.

GASPARIS VILELLI ad Socios.

Num in vrbe Sacraio meo
 cum pacatis iam rebus
 MDLXII. magna; Christiani
 titia acceptus, conciones
 tinuo institui: & quo maiore
 one studioq; celebrare
 iam Natales Domini fecit.
 promulgavi septimo ante anno datum à Summo Pont
 tifice. quo illi ita permoti sunt, vt ipsorum & Co
 fessionibus diligentiam, & in festorum Natalium
 daret